

pravne države (njena suštinska osobina) sastoji se u tome da pravosuđe realizuje ideju pravde.

Pravni pisac iz grupe autora koji zastupaju formalno-pravno shvatanje pravne države je i Oto Ber. On je shvatanja da s jedne strane, suštinu pravne države karakteriše činjenica da država u pravu nalazi egzistencijalni uslov sopstvenog postojanja, a s druge strane institucija samostalnog i nezavisnog sudstva koje je odvojeno od upravne vlasti i podčinjeno autoritetu pozitivnog zakona.

Pravo i država nerazdvojni su pojmovi mišljenja je Ber, jer u ostvarenju prava klicu svoje sopstvene ideje ostvaruje država. Pojam pravne države u delu ovog pisca vezan je za zaštitu individualne slobode, a kao bitni elementi pravne države mogu se navesti vladavina donetih zakona što ujedno predstavlja granicu državne vlasti kao i načelo podele te vlasti na zakonodavstvo, sudstvo i upravu. Iako se ističe ravnoteža između ove tri grane vlasti, daje se primat zakonodavstvu nad sudstvom i upravom. Ber insistira na potpunoj nezavisnosti od sudske vlasti uz uslov postojanja sudske kontrole uprave. Ovakva vrsta kontrole uprave i pravna zaštita nezavisnog sudstva su centralne tačke Berove pravne države za koju je najvažnije postojanje vladavine zakona odnosno opštih, pozitivnih zakonskih normi.

Ulrich Karpen „definiše pravnu državu kao državu koja štiti prava pojedinaca koja postoji pod vladavinom zakona u kojoj svako može polagati pravo na sudsku zaštitu od izvršavanja državne vlasti, u kojoj se državna vlast izvršava racionalno i planski“.

Gledište o formalnom pojmu pravne države u nemačkoj pravnoj teoriji zastupao je i Rudolf von Gnaist. Lična sloboda individue, moralni i državni razvitak zajednice mogući su samo (smatrao je Gnaist) ako se društvo potčini i podredi državi. Navedeni pisac je pri određivanju pojma pravne države pošao od državnog suvereniteta koji je ideju ovakve države doveo u ravan obaveza i odgovornosti, a ne na nivo prava pojedinaca. Što se oblika vladavine u pravnoj državi tiče Gnaist se opredelio za monarhiju. Dakle monarhijska vlast stoji iznad društva, vlada njime, čuva ga, ali istovremeno i vlast koja zahteva analogne garancije za pravno postupanje, a takođe pri izvođenju državnih zapovesti koje se nastavljaju u kasnijoj upravnoj jurisdikciji. Država nije moguća bez državnog suvereniteta. To dalje znači, smatra Gnaist, da pravna država ne može opstati bez jake državne vlasti, a jaka upravna vlast predstavlja najbolji put za uspostavljanje takvog tipa države. Može se konstatovati da se u ovoj teoriji monarhijski oblik vladavine i pravna država nadopunjuju.

Elementi pravne države bi prema Gnaistu trebalo da budu:

- pravna država pretpostavlja postojanje jake državne (monarhijske) vlasti,
- uspostavljanje kontrole upravnih sudova nad delatnošću upravne vlasti,
- uspostavljanje primata zakona nad upravom (legalitet upravnog delovanja- načelo zakonitosti).

U pravnoj književnosti se navodi da je Gnaist više „tradicionalista nego liberal“. „U Gnaistovom pojmu pravne države može se nazreti naklonost pruskoj državnosti.“

Pobornik formalnog pojma pravne države je i Rihard Toma. Njegova teorija je obrazložena u studiji „Ideja o pravnoj državi i nauka o državnom pravu“. U ovom delu elementi pravne države su:

- podela vlasti,
- primat zakona,
- vezanost uprave za zakon,
- čvrst sudski nadzor države i njenih činovnika, a naročito za prekoračenje i kršenje zakona,